

22. MAJ 2014

Specialebedømmelse

Udtalelse vedrørende speciale på faget retorik

Studerende: Ane Cecilie Mogensen
Cpr-nr.: 211182- ----
Titel: Æstetisk musikanalyse på retorisk grundlag
Speciale ID: 20278
Eksaminator: Christian Kock
Censor: Stefan Iversen
Afleveringsdato: 3.4.2014

Ane Cecilie Mogensen (ACM) vil i dette speciale belyse hvordan musik (nærmere betegnet klassisk partiturmusik fra forskellige tidsaldre) virker på modtagere. At analysen er æstetisk, vil, omtrentligt udtrykt, sige at den angår musikstykkers kunstneriske kvalitet og interesse. At den udføres på retorisk grundlag, vil sige at den ikke kun ser på egenskaber i selve værkerne, men samtidig på de virkninger eller oplevelser som de udløser hos en modtager; til det formål inddrages retoriske tænkere som bl.a. Kenneth Burke. Eksempelmaterialet er fire værker: to fra renæssancen af hhv. John Tavener og Monteverdi, en baroksats af J.S. Bach og et senromantisk værk af Brahms. Det er ACM selv der, med introspektion som sit vigtigste redskab, leverer data om virkninger, knyttet til (musikfagligt kompetente) analyser både af partiturerne og af udvalgte fremførelser af dem.

Der er tale om en meget ambitiøs, spændende og lidet bearbejdet problemstilling, som ACM behandler med sammenføring af normalt adskilte traditioner og med gennemført, innovativ nærlæsning. Her er nuancerede registreringer af oplevelseskvaliteter ved musikken og præcise beskrivelser af dens intersemomenter takket være bl.a. fin brug af tonalitätsanalyse samt stærk sans for ækvivalens- og ambivalens-relationer og suggestive ”betydninger”.

ACM leverer herigennem vigtig æstetisk indsigt af en art som er en mangelvare i forskningen: principiel forståelse af typer af strukturer og fænomener i de skrevne noder (og deres fremførelse) der har potentiale til at skabe stærke æstetiske virkninger hos modtagere – og indsigt i typer af sådanne virkninger og deres kendetegn. Hun bidrager med andre ord til en usædvanlig konkret forståelse af selve de egenskaber der konstituerer æstetisk værdi i musik. Det gælder f.eks. hendes analyser af gentagelser og deres mulige betydninger, af rytmiske og tonale tvetydigheder, af bestemte strukturtræks udtrykspotentiale og evne til at påkalde visse associationer og følelser, samt fascinationen ved diverse virtuelle tegnfunktioner i musikken.

Det sker på grundlag af en intim, begejstret og analytisk skarp omgang med genstandene ud fra begrundet tro på egne fornemmelser - en bevidst satsning, også metodisk. Den introspektive tilgang vil altid være videnskabeligt diskutabel, men vælges af ACM efter klare overvejelser. Den rejser dog uundgåeligt spørgsmål som ”Hvis psyke: en teoretisk modtagers, faktiske modtagers, skribentens egen?” Fordele og ulemper ved de tre tilgange kunne kalde på yderligere refleksion.

ACM demonstrerer en selvstændig og oplysende samtidighed af retoriske og musikteoretiske/-æstetiske positioner. Hun vælger relevante citater og bevæger sig sikkert ud og ind af disse positioner; mere samlede fremstillinger af dem og reel samtale mellem dem kunne få analysen til at stå endnu stærkere. Specialet er et erkendt selvspejlingsprojekt med indbygget risiko for rent ”impressionistisk” kommentar, der – forståeligt nok – ikke kan yde alle termer og perspektiver uddybet behandling, f.eks. begreber som tidslighed, bevidsthed/underbevidsthed, følelser/emotioner, o.a.

Specialet er sprogligt og formelt lydefrit, klart, overskueligt og velformidlet, også om vanskelige æstetiske problemstillinger.

Perspektivering udpeger spændende og relevante ekstra indsatsområder.

Alt i alt finder vi at specialet har usædvanlig store kvaliteter med hensyn til innovativ indsigt og fintmækkende, kompetent analyse, og at disse klart opvejer de reservationer som et projekt af denne ambitiøse art næsten uundgåeligt vil kalde på. Vi bedømmer det derfor til 12.

22.5.2014

Christian Kock

Eksaminator

Stefan Iversen

Censor